

Latweeschu Awises.

Nr. 12.

Zettortdeenâ 22. Merz

1856.

Druckerei per J. H. Hoffmann un A. Johannsohn.

Karra- un meera-sinnas.

No karra nu paldees Deewam ne ko wairs ne dsird, ka tik ween to, ka Enlenderi wehl ne beids taiffht karra-leetas un wehl suhta un suhta jaunu karra-spehku us Krimmi un us Turku semmi. Ne warr saprast kâlabb tâ darra; jo meers jo deenas jo tuwaki klaht. Arri Enlenderu saldati, kas pehrnajâ seemâ tik breesmigi ismirruschi ar baddu un sehr-gahm, schi gaddâ tik brangi effoht apkohpti, ka dñishwojoh itt lepni un ehdoht un dserroht kâ weesibâs un dñihres. Effoht itt labbâ wes-selibâ un spehka un taggad tur to Enlenderu sanahkuschi gan drihs tik pat dauds, zik to Sprantschu irr Krimmè. Turprettim Spran-tscheem schinni seemâ bâds un labbi ne toh-pohyt kohpti, tadeht aplam dauds mitsloht ar karsoni, körbuti un drudsi. Ne sunu kâlabb Enlenderi ar tahdu leelu spehku tur eetaisahs; jo Kreewi ar eenaidneekem Krimmè un ir Afia nu jaw irr nospreeduschi un zeeti norunnauschti, ka ne buhs wairs kautees lihds 1°. Merza deenai, un atkal ohtra pawehle-schana atnahkusi us Krimmi, ka wehl 4 ned-delas ilgaki buhs palikt meerâ; jo tâ rahdahs, ka tee wihti pee ta salla galda Varise meera pehdas jaw panahkuschi. Tas redsams no tam, ka Brühis, ko Enlenderi ne buht ne gribbe-juschi peenemt, irr aizinahts tappis un Varise jaw irr noskrehjis, un nu gan wissu meeru gruntigt un ristigi nospreedihs. Sprantschu Keiseris par dauds preezigs, ka Deews de-wis jaunus dehlus 1°. Merza nakti pall-sten 3°. Pats Keisers un winna augst rad-

dineeki lihds ar teem augstakeem waldischanas kungeem Keisereenes istabâ dsemeschanas stundâ klahtu bijuschi, un tikko Prinzis peed-simis, daktera fungam jaunpeedsimis dehls tuhDAL bij jarahda Keiseram un wisseem kungeem, kas tad tuhDAL leelu grahmati saraksijuschi par to, ka schis pateesi irr meesigs un ihits Keisera dehls un Krohna mantineeks. To paschu brihdi arri Varise tuhDAL schahwu-schi 101 reises ar wisseem leeolem-gabbaleem, lai leelais pilsahts tuhDAL sinn, nu Krohna-mantineeks peedsimis. Laudis fastrehjuschi ar leelu preetu un gawileschanu un ispuschkojuschi nammus un celas. Samu preetu israhiddami walkarâ arri wissa pilsata namni ar swezzehm un wissadahm lampehm un sunstigu ugguni tik baggati isgresnoti tappuschi, ka ne to reisi, kad Enlenderu Kehnineene is-gahjuschâ gaddâ us Varise bij atnahkuse, ne effoht tik jauki ispuschloti bijuschi. No rihta leelâ walsis gohda sahle (istabâ) sanahkuschi wissu sweschu waldineeku weetneeki, wissi Mi-nisteri, wissu augstu teesu Presidenti un tee pilsata wezzaki un preeskneeki, un Keiseram labbu laimi wehlejuschi. Arri tahs seewinas, kas tirgû kuptschojahs ar siwim, dahrsu sal-nehm puklehm un schahdahm tahdahm lee-tahm, — un tahdu Varise irr dauds tuhkschuh — bij nahkuschas us pilli. Kahds pahris peegahjuschas pee Keisera labbu laimi wehlejuschas un leelu pukku kuschki jaunpeedsimuscha atnessuschas. Keisers itt laipnigi ar tahm runnajis un tahs pats eerweddis Prin-scha istabâ un tahm to behrnu rahdijis. Kad tahs seewinas ahrâ to dabbujuscas dñredeht,

tad gawilejuschas ar leelu gawileschanu. Nah-fuschi arri tee wezzaki no wissadeem ammat-nekeem, ir to darba lauschu wezzaki un it ar scheem Keisers schehligi runnajis, un teem to behrnu tapat rachdijis itt ka wisseem teem augsteem kungeem, kas to Prinzi gribbejuschi redseht. Keisers no leela preeka wisseem nabagru nammeem leelu naudu dahwinajis un dauds simteem pelnitu strahpi atlaidis un tahdeem, kas neklausibas labbad no Sprantschu semmes bij isdijisti, wehlejis atkal vahrnahkt mahjärs. Arri issfluddinajis, ka pats Keisers un Keisereene buhschoht par kuhmeem wisseem teem semmeem un augsteem behrneem, kas tann Merza deeuä pa wissu Sprantschu semmi effoht peedsummuschi. Irr isrekhinahts, ka tai deenä kahdi 4 tuhst. 5 simts behrni Sprantschu semme peedsummuschi. — Ekkur teem gohds! Bes kahda grascha tahds frusta dehlinisch jeb frusta meitina gan ne palits wis. — Weenam behrnam Parise, kas tai paschä brishdi peedsummis, kur Prinzis irr dsummis, Keisers ilgaddus 2 tuhst. rubt. kappera naudas pawehlejis mafsaht. — Nu pascham Bahwestam no Rohmas jaw buhs janahl kuhmös. Bet kad tik ahtri ne warr atnahkt, tad to jauno Prinzi itt ka arr nohtes-kristibu bas-nizä jaw irr nokristijuschi ar leelu gohdu un stahti un tam dewuschi tohs wahrdus: Napoleon, Eigens, Luis, Jannis, Jaseps. Wehl ne sinn kad buhs tabs ihstas kristibas. Jannam Prinzim gribboht peelikt tohs gohda wahrdus: Meera-prinzis un Algires Kehnisch. Mahte un ir behrens abbi pee labbs wesselibs, un Prinzis effoht stupis puisis ar sahreem waigeem.

Sprantschu Keisers lohti gudrs wihrs un preets lassib, zit gudrus un labbus wahrdus wiisch irr teizis ikkatram no teem, kas bij nah-fuschi wianu sveizinaht sawu beedru wahrdä. — No Enlenderu semmes lassam, ka Kehninenes wezzako meitu schinnis deenä eeswehlihs un peeweddihs pee Deewa galda. Tad nahschoht Bruchschi Kehnina brahla dehls, Bruh-

schu Krohna-mantineeks, un to prezzechoht. — Enlenderu Kehninenes ar wissu sawu nammu no Londones gahjuhi pawaßara mahjoht sawä pissi us laukeem. Irr 10 sullaini kas dabbu leelu lohni par to ween, ka teem ja-sinn un jagahda par Kehninenes galda sudraba-lehahm, blohdahm, schlikhweem (stallarkeem) na-scheem un zitteem sudraba riheem. Scheem wihereem par dauds labbas deenas, tadehl lepni un flinki palikkuschi, schihs dahrgas leetas likuschi schà ta sapakfaht fastites, derrejuschi 5 darba wihrus un teem dewuschi schihs leetas west ar kerrehm lihds tam dselses zellam, kur waisjadseja braukt. Lepnee naw gabjuschi lihds, un tee 5 wihi gare schenkehlm ejohi tahdas slahpes pehz brandwihsna zeetuschi, ka wisseem peezeem ja-ee-eet schenke labbu duhschu eetafties, bet astahjuschi sawas kerres ahra. Peebrauz tuhdat 2 wihi ar ratteem, ahtri ahtri fazett wissas fastites sawds rattos, un nu tik frees prohjam ka putt ween — un — ne finnas wairs. Isnahf tee peezi ahra, — bet nu paliske itt fikta duhscha!! Skreen us palizeju; — palizejas wihi ka skuddras mallumalläs un atrohn gan pee Kehninenes dahrsa tahs fastites — bet tukschas! Sudraba un selta leetas pagallam un ne finnas wairs un eekschä tikkai bijschas sekkes, wezzi krelli un seewischku appakschswahrki, ar ko schee besgoh-digi sullaini schihs dahrgas leetas bij sapakfauschi. Kahdu lohni schee 10 lepni sullaini un schee 5 frohga brahlihs nu pelnihs — warri pats sapast. Tik mahzees, ko padarra lepniba, flinkums un brandwihs, schee 3 stipri beedri un fungi, kas pasaulé seewim saderr un turr aplam dauds sullainu, falpu un falponu! Woi pee mums arri tahdi un tahdas, kas schim kungeem saderrejusches kalpoht? Spreedet juhs paschi. — S. — z.

No Leel-Esseres piyohlu taisitaja.

Gan zerrejli ka us tahm daschahm Awischu muddinaschanahm kahds Leel-Esseres ee-

dſihwotais atſaukhees un ſinnas dohs par ſcho ſawas pufſes wehrā leekamu zilweku. Bet kad to nemaf ne warr ſagaidiht, tad tatschu ſtahtſiſchu zik es ſinnu, un gaidiſchu woi pehz wehl ne rafees, kas dohs jo ſtaidraku wehſti.

No Zahna Samar man naw ne kahdas ſinnas, un ja tai wahrdā irr bijis Eſſerē kahds ſtunſtigſ pijohtu tafitais, tad tur teſcham diwi tahdi bijuſchi.

Mans paſihſtams bij Dannenbergs wahrdā, labbi garsch zilweks, appalſch un ſmuks no waiga. Warreja buht puſſmuhscha, bet no redſeſchanas rahdijahs daudſ jaunakſ. — Wiaſch bij mahzihts pawars un pee Kettlera zeen, fungeem ſawu laiku par pawaru bij bijis. — Kad pehz laika bij prezzejees, tad uſ-nehme to Eſſeres plohſta-krohgu, kas Migran- des muſchai prettim uſ Wentemallu, un tur dſihwoja lihds kamehr preeſch ſeptineem woi aſtoneem gaddeem nomirre.

Kad pirmu reiſ pee winna ſirguſ ohde- reju, tad luhdſu arr ſewim biſchki ko eht, un ne zik ilgi, tad klahje galdu preeſch man- nim, kur ne ween kohſchus, ſmalkus trauktus uſlikke kā uſ baggatu muſchneku galdeem, bet arri kahdas diwi woi trihs lohti gahrdi wahritas un zeptas riktes. Kamehr es wehl par to brangu krohdsneeki brihnijohs, kas wee- fuſu ahtrumā tik ſmalki pratte apkoht, tad kroh- sneeks pats, ar kehka preeſch-autu apjohſees, eetezeja Olenderu feeri uſ galdu uſlikt, un nu tik noprattu ka wiſch pats tas wahritais bij bijis, un dabbuju ſinnaht, ka winna ſai- meneeze bij lohti ſlimmiga un wianam ne eefſch kahdas leetas par paligu ne warreja buht. Wiſſ weefu kambars bij peefahdihts ar bran- geem pulireeem krehſleem, ſupaneem un gal- deem kas wiſſi uſ ſawadu wiſſi bij tafiti un iſrohtati. — Kad pehz ta diſchlera waizaju, kas tohs bij tafijis, krohdsneeks atbildeja:

„Kas zits tafijis? Pascham bij jataifa.“

Wiſſi lohgu lehgi un ſlenges un wiſſas mallinas kas tik mas bij mahlejamas, kohſchi raibi mahleſtas. Uſ leelu tapheli ar kohſchu

rakſtu ſhee wahrdi bij uſmahleſti: „Schodeen par naudu rihtu par welti.“ Uſ leelu baltu farrogū ar gaiſchi ſallu pehrwi winna wahrdā „Dannenbergs“ bij uſmahlehts.* Kad pehz mahldera waizaja, kas wiſſas ſchibſ leetas tā ſmuſki mahlejis, tad krohdsneeks atteize: „Kas zits mahlehs? Pascham bij jamahle.“

Tā wiſſas mallas pa eelfchu un pa louku ar gudru padohmu uſ to labbatu bij apkohtas, un wiſſ bij winna pascha darbs.

Weennu reiſ man gaddijahs pee winna pirmdeenas wakkarā eebraukt uſ naſts mah- jahm. Kad es winnu ar ſaweeem weeſeem atraddu pee ſawadas ſpehles. Uſ puliretu deh- liti bij kruſtu kruſtam mellas ſtrihpes par zel- leem un uſ teem zelleem weena maſa wilka biltite ar platti uſplehſtu mutti un zittas ſunnu biltites no leepu kohka ſtunſtigī iſ- greestas.

Ka to wiſſu krohdsneeks pats bij tafijis, to jau bes ihpaschas pamahzishanas war- reja ſapraſt.

Nu ta ſpehle bij tahda ka ſunneem gahje wilki wiſſu, un ſunni wilkaſ. Ja wilks war- reja zaur ſunneem iſlausteens, tad wiſſi bij tas winnetais; bet ja ſunni winnu tā war- reja aplenk, ka wilkaſ ne kur wairſ weetas ne atlifke kur eet un greeſtees, tad wiſch bij paspehlejis. Dannenbergs bij gattaws ar katu weefi ſpehleht, un kas paspehleja, tam bij but- tele allus jadohd. To warr dohmaht ka wiſch nekad ne paspehleja, bet ka weefi n jau arween ta buttele bij jamakſa, lai iſwehlejees jeb to wilzinu jeb tohs ſunnichus waldiht. Ka tur ſmeeklu ne truhke, to gan warr doh- maht. — Weefu kambari raddahs arweenu wiſohles pee ſeenas peefahrtas, diwi jeb wai- rat. Tahs redſedams es waizaju: woi tik leels

* Kad preeſch 10 un wairak gaddeem uſ kahdu wiſſas pufſes Kurſemmes jeb Leifchu ſemmes tirgu bijis, tas gan wehl atjerrefees ka ſcho farrogū pahr leelu, baltu, gaiſchi ſallu iſrohtatu telti redſejis wi- zinajamees. Schai telti Dannenbergs bij tas ſaim- neeks.

spehlmannis, ka tik dauds wiöhles turroht? „Gan bischli fassu,” ta wunsch atteize, „bet man wairak tihk wiöhles taficht ne ka dantschus greest.

Nu sahze man tahlaki slahstiht ka jaw ne kaitamas wiöhles effoht isdewis, un pitzenu ne kad ne truhkstoht. Dauds fungi pehrkoht kad sirgus te ohderedami to wiöhlu flannu apmannijuschi. Kad, us pilsatu brauzohnt un kahdas panemmoht lihds, tad jaw ne muhscham ne dabbujohnt pahrwest mahjäas. Weenu reisi leelu pulku wiöhlu effoht noweddis us klai-pehdu un us vahri sundahm wissas effoht bijuschas isdohtas, un tas kaupmanns kas tafs pehdigas pitzis, winnam effoht teizis: lai tik wehl gahdajoht zik tik warredams; jo schis pitzschoht labprahrt wissas ko Dannenbergs warreschoht peeskappeht. Kad tad nu jautaju: woi tad dauds tur wehl effoht noskappejis? tad atbildeja: „Kas tik tahl, arween warr nobraukt? Man jaw darba deewsgan te pa mahjähm.” (Turplikam beigums.)

P o h s.

Kahdam saimneekam nakti klechts bijusi ns-flehgta ar palschu atlshgu un labbiba issagta. Kad nu saglam ihsas kahjas un winna drihs warr panahkt, tad teesa ismeklejusi ka to labbibu winna pascha palaidneeks kalys sadfis un tuhdat us meestiu weddis pahrdoht, kur kahdus 10 rub. dabbujis. Te nu sahzis dsert un schuhpahlt un kad arri gribbejis labbaku sirgu ee-andeleht, tad dauds schihdini peenahkuschi klah. Ne bijis ilgi, tad andele jau gattawa un schihdi sohlijuschi 5 rub. peedoht. Kad rohkas dewuschees tad schihdi eesaukuschees: „bet tee 5 rub. tem tuhlin japeedohd.” Wihrs gan eesauzees: „nè, tee tem man klah japeedohd!” — bet schihdi scho ka kudras apnehmuschi; weens pahruhdsis tuhlin sirgu, ohts sehdinjis scho raggüs, zitti atkal scho nokerr, turra,

pluzzina un rausta kabbatas lai tohs 5 rub. tuhdat dohd, ja ne, tad sirgu nojuhgchoht; te atkal weens usfitt sirgam lai tik muhkoht prohjam; bet wihrs apmuldis, eebrauz ar ilfsi lohgå un nu nammneeks dsennahs pakkal ka tik ko warrejis no schi wallam tift. — Kad wihrs mahjäas pahrbrauzis tad seewa brehkdama scho gan rahjuse ka tahdu tiftu sirgu eemihjis; bet schis no wissa sawa darba seewai naw neko teizis. — Wunsch raudsijis kabbatas; bet ahre brihnum! naudas naw ne grascha; to wehjsch gan buhschoht ispuhtis no kabbatas, woi arri schihdi israhwuschi. Te apskattahs nu arri sirgu un atkal brihnum, ka prett sawu labbu sirgeli tikkai kaulus un ahdu eemihjis un schihds wehl aribbejis lai 5 rub. peedoht. Nabbags wihrs nu fa no sapneem gan at-mohstahs, bet par wehlu, jo kas darrichts, padarrihts un nu teesai par to jasinn.

Bittä weetä atkal kahds zetta-wihrs ditti pehz brandwihsna kahrodams effoht ohtram zetta-wihram maisu atraisjis gribbedams labbibu isgrahbt; bet tik ko maisu wallam raijis, ne warrejis weens pats gulloshu maisu saturneht, tad isbirris pulks labbibas steddele, ka tik ko sewim kahdu druszinu dabbujis. Kad nu apsagtais sahzis melkelt, tad schis pa star-pam to paschu druszinu wehl suhdos iskaifis, lai pee winna ne peenahktu; bet tas wihrum ne ko ne lihdsejis, winnam tappis peerahdihts. Strahpi dabbujis un slahde bij ja-atlihdsina.

Reds kahdu pohstn neganta dsereschana un sahdsiba padarra. n.

Mihklu - us minneschana no Nr. 11:

- 2) Kad kuprains grahwî eekricht.
- 2) Weenu paschu pautu, — jo tikkai weenu uschdis jaw tukschâ duhschâ wairs newa.
- 3) Kad labbas rohkas zimdu us kreisu rohku uswelkam.
- 4) Ladeht, ka ne spehj tik ilgi mutti turreht, lihds bahrsdu nodsenn.
- 5) Zahs naglas, kas sahbaka absazzi irr eesistas.

  Merza d. Parisé meerni faderrejuschi.

Lattveeschu Awischtu

Nr. 12.

peelikum s.

1856.

Pamahzait, kam buhs tizzeht?

Ar scheem wahrdeem Lattveeschu Awischt Nr. 7 raksttajs (— b — g.) pamahzischanan luhds, lai tam zaur Bihbeles apleezinaschanu parahd: woi Jahnis tas kristitajs sevis dehl, jeb wot satwu mahzelku labbad pee Jesu bija suhtijis, to paschu likt jautaht: Woi tu tas effi kam nahkt buhs, jeb buhs mums zittu gaideht? (Matt. 11, 3.)

Ne warram wos teikt, fa pamahzischanas luhdsjejs te apjautajahs par neneeku, jo tee wahrdi ko Jahnis Kristum leek fazziht, pateesi irr gruhti wahrdi un pee teem irr ko apdohmaht, ja kam tihk par to leetu Deetva wahrds mekleht atsikhshanu un brahtu. Zitti nu gan, rakstus issstahstoht, teiz, fa Jahnis ne sevis dehl, bet satwu mahzelku labbad irr suhtijis pee Jesu, bet tur pretti atkal zitti ne aplam parahd, fa pehz svechteem raksteem Jahnis pots tas, las leek jautaht: woi tu tas effi kam nahkt buhs u. t. j. pr., un pehz taisnibas warr fazziht: ja kristitajs tik ween sawu mahzelku labbad buhtu pee Jesu suhtijis, tab gan tas Kungs ne Jahnam ne buhtu lizzis atbildeht fazjidams: «Gita un atfaklait Jahnam ko juhs dsirdat;» (Matt. gr. 11, 4.) bet teem mahzelkeem riktig buhtu atbildejis, tohs paschus usrunnadams un pamahzidams. Kaut gan nu netveens ne leegs, fa tee wahrdi ko pestitaja atbild, sihmejahs tapat us Jahnam mahzelkeem, jo ir tohs tas Kungs gribb muddinaht lai atverr ausis un azzis, lai tee dsird winna dsihwibas wahrdu un reds winna brihuma darbus; tab tomehr ja-leek wehrâ: fa tas Kungs teem mahzelkeem pee kohdina arri Jahnam atfazziht ko tee dsird un reds.

Nu gan buhtum sagaidijnschi ka muhsu raksttajs Awischt saht runnaht par Jahnam jautaschanu: woi tu tas effi kam nahkt buhs, u. t. j. pr., itt ih-paschi dohmajam ka pamahzischanan luhgs par to: fa gan kristitaja wahrdi sa-eet ar winna svechta ammatu, im fa tahdu wallodu warr atraft pee ta wihra, kas pateesi zaur svechta garra neschaubigu pahrleezinaschanu ween, posluddinaja to Deetva

walstibu tutvu klah nahkuschu (Matt. gr. 3, 2.) un us Jesu rahbidams no ta warreja leezinah: »Redsi tas Deetva jehrs kas tuhs pasaules grehkus ness!« (Jahn. gr. 1, 29.) Lai arri ne raugam us zittu ne ko, kas svechtds raksts no Jahnam ta kristitaja stahw rakstihds; nedz orri minnesim ko muhsu Kungs un Pestitaja no Jahnam isteiz preefsch wisseem laudim (Matt. gr. 11, 7 — 11.) Ja tik-kai scho weenigu Jahnam leezibu few turram preefschä: Redsi tas Deetva jehrs kas tahs pasaules grehkus ness! Ja schohs wehrduus ween apdohmajam pareisi ka peenahkahs, tad pateesi kristitaju atsikhsim par praveetu kam augstaka sinna bija par Deetva pestitachanu, ne ka kahdam zittam no seewas dsummusham zillvekam, jo wisch fluddinaja no debbes leetahm zaur Deetva parahdischanahm un svechta garra apgaismoschanu un spehku.

Jo augstis un svechtds nu tas kristitajs mums parahdahs pehz svechteem raksteem, sinnams, jo wairak irr ko brihnitees, kad redsam to paschu diwejus mahzelkus nosuhom pee Jesu un waizajam: Woi tu tas effi kam nahkt buhs, jeb buhs mums zittu gaideht?

Bet tam dehl jo wairak ja-sargahs, lai ne aish-mirstam kahds tas kristitajs irr bijis, un lai no winna nezeenigi ne dohmajam nedz runnajam, jo par tahdu Deetva wihrus tik ahtri pehz sawahm doh-mahm kas ozzumirkli zaur galvou schaujahs, netveens gudrs nedz beetwabihjigs zillveks aplam ne spreedahs, fazjidams: schahds woi tahds irr bijis, winsch irr schaubijeess satvâ tizzibâ, winsch irr a grehkojees — un schâ jeb ta.

Muhsu raksttajs, kas wairak tizz ka Jahnis sevis dehl effoht suhtijis pee Jesu, dandz ne us-luhko to wihrus to Kungu leek jautaht, ne beh-dabams ne zit par to: — woi sa-eet woi ne sa-eet: bet pee teem wahrdeem ween: «Woi tu tas effi u. t. j. pr. gribb parahdiht: fa Jahnis effoht a grehkojees! — Apfattism taggad ko tas mums stahsta.

Gesahldams mums rakstus ißtahsticht winsch
wrahbd tohs wahrdus: Matt. gr. 11, 2. un Luhf.
gr. 7, 19. 20. Abbejds tweedas stahw rakstichts:
ka Jahnis ditvi no iaweeem mahzelkeem suhtija pee
Jesu un like tam sazziht, (ka jau sinnam) woi tu
tus effi kam nahkt buhs, u. t. j. pr. — Muhsu rak-
stitojs nu ta spreesch: Kad Jahnis pee Jesu bija
suhtijis, tad arri Jahnam ween waijadisbas warr
buht bijuse ta jautaht, — zittam jau waijadisba
ne kahda natv bijuse. Kad nu skidra leeta, ka
kristitajis riktiigis fewis dehl pee Jesu bija suhtijis
un arri preeksch fewis like jautaht!

Mehs sakkam ta: Kad Jahnis nosuhta ditvi
no sahreem mahzelkeem pee ta Kunga un leek tam
sazziht: Woi tu tas effi kam nahkt buhs jeb buhs
mums zittu gaidiht? tad gan iktreenam kam ta pa-
rahbabs, irr brihto dohmaht un sazziht: ka kristi-
tojs fewis dehl irr lizzis Jesum waijahr. Zai
tahds palek pee sawa prahtha un pee sawahm doh-
mahm, lamehr pilnigu pateesibas dabbu atsicht.
Bihbeles wahrdi tahdat ißtahstischanoi natv pretti,
jo rakstichts stahw wairak ne kas, ka tikkai: (ka
wirfst minnejam) Jahnis suhtija sawus mah-
zelkus un like Jesum sazziht u. t. j. pr.

Kalabb Jahnis suhtija? woi fewis woi to
mahzelku dehl? ne warram finnaht, jo par to natv
rakstichts itt ne wahrdinsch.

Bet kad nu jits ne smahdejams wihrs tohs pa-
schus wahrdus sawa Bihbele lassidams, pee fewis
sahf dohmaht: woi tas warr buht ka tahds wihrs
preeksch fewis ta liks jautaht? Zik swehtots rakstots
esmu lassijis, es finnu ka mihiels kristitajis ne bija
wis ka needra wejhja schurp un turp schaubita, bet
tur pretti stips un neschaufigs praveets, suhtichts
ta Kunga preeksch, tam to zellu sataisicht. —
Zai nu arri sche stahw rakstichts, ka tas effoht pee
Jesu suhtijis un lizzis jautaht: woi tu tas effi u. t.
j. pr. Kas tad? Woi tahds wihrs kas wissu muh-
schu weenada pateesibas leeziba dsihwoja, ko tas
za:ir parahdichanu no Deewa bija dabbujis,
(Jahn gr. 1, 33.) woi tahds ees Kristum jau-
taht: woi tu effi Kristus tas gaidijams pasaules
Pestitajis, jeb buhs mums zittu gaidiht? — Ne
warr buht! Ne preeksch fewis, bet sawu
mahzelku dehl winsch nosuhta un leek

jautaht. — Tohs mahzelkus kas pee Jahnas pee-
lehruschees, Jesum ne gribbeja pascht, — tohs winsch
raida pee ta Kunga, lai tee nahkt pee Kristus atsibschana-
nas, lai tee dsird un reds un tizzigi pee Jesu gresschahs!

Kad nu jits ta sproht un ißtahsta par Jahn, woi
warr teikt ta tas ne pehz svechteem raksteem
jeb neprahrti effoht ißtahstijis?

Tad nu te warram redseht, ka par teem pa-
scheem wahrdeem, weenam schahds, ohram tahds
prahts warr nahkt. Ja kas gribbetu teikt: gan
abbeem rahdahs taisniba effoti pehz teem wahrdeem,
bet tatschu weenam ween buhs ta ihstena taisniba,
ohram kas sinn woi ne buhs missejees, woi pahr-
skattiees, or wahrdi: netaisnibu runnajis woi ar
wainu woi bes wainas; — tam atbildam: ne
buht natv! weens ta sproht, ohts zittadi — un
abbeem pehz teem raksteem warr buht taisniba.
Braffisi: ka tas warr buht? Atbildam: tas nahkt
zaur tam, ka Deewa sawos wahrdos mums to
leetu ne mas ne darra sinnamu, neds patwissam gribb
sinnamu darriht — tapehz, ka tas mums itt ne mas
natv waijadisigs sinnacht. — Wissuaugstakais Deewa
mums sawus svehtus wahrdus natv dewis, ka pee
teem sawu prahtu un gudribu warretum pa-
rahdiht, bet ka Deewa svehtu prahtu dabbu-
tum atsicht. Ne mums buhs sawu gudribu pee
Deewa wahrdeem rahdiht, bet Deewa wahrdi
muhs gudrus barra us to debbes preeku,
zaur to tizzibu kas irr eeksch Kristus Je-
sus (2 Timot. gr. 3, 15.) Ja tahds scho ween-
nigu leetu kas waijaga (Luhf. gr. 10, 42.) ne
mekle Deewa svehtots wahrdos; tur pretti ar sawu
gudribu un Deewa wahrdi sinnoschanu gribb is-
rahbditees un leppotees, tas irr uspuhsts fakka Deewa
wahrdi, un ne sinn neneeka, bet irr wahrgdams
eefsch jautaschanahm un wahrdi kildahm.

Tas irr ko sawam rakstojam — b — g., ne
laund prahtha, bet itt kristigam mihielstab pree
sribbam lukt, winnu luhgdam: lai schohs Apustula
wahrdus lobbi apdohma, un pehz teem sawus rak-
stus pats teesa!

Ne gribbam ilgi kawetees pee tam ko rakstitojs
stahsta, gribbidams par taisnu finnu peerahdilt ko
tas no Deewa wahrdeem pats irr saptatti.
Winsch fakka: nekur ne atrohd, ka tee mahzelki

preesch sevis to Jahnam buhtu jautajuschi, woi winsch irr Kristus, jeb buhs mums zittu gaidihi? Atbildam or wahrdu: tas natw teesa! Luhdsam rakstiteju loi pahrlassa tikkai kas rakstihts stahw Jahn Ew. gr. 3, 26. Kad tur lassam, ka Jahn mahzekli isbrihnijuschees sawam meisterim stahsta: tas, kas bija ar tetwim winnpuß Jordana, kam tu leezibu dewi, redsi tas pats kristi un wissi nahk pee winnu; — ko tad schre wahrdi esishme? woi Jahn mahzekli te ne jauta pehz Kristus, kas winsch iahds effoht un kam wissi pee ta nahkoht?

Lehti warr teikt: „nefur ne atrohd,” — bet nesinnaschanu ne waisaga parahdiht par gudribu! — Wehl muhsu rakstitajs peerahda, fa preezas mahzitajs Luhkas (7, 18.) stahstobt: „ka tee Jesu mahzekli no wissahm tahm brihnuna leetahm to Jahnam effoht pafluddinajuschi.” Te rakstitajs atkal irr pahrlatti-jees, jo Luhk. Ew. gr. 7, 18. stahw rakstihts: „un Jahnam winna mahzekli pafluddinaja no wissahm schahm leetahm.” Tad ne Jesu mahzekli tee bija kas Jahnam fluddinaja, bet Jahn pascha mahzekli; woi tee nu buhs klahf bijuschi; kad tas Kungs to jaunekli u mohdnaja no mirroneem, jeb woi tee no zitteem laudim par to dabbujuschi dsirdeht. Alga weena! Mehs te atkal redsam: ka Jahn mahzekli ar sawu meisteri aprunnajahs par Kristu, — bet ne no tahlenes tee wehl ne dohma pee Jesu nahkt un tam paktal staigah. — Woi dauds tur wehl ja-peerahda, fa Jahn mahzekli itt pawissam Jesu wehl ne pasiune!

Bet muhsu rakstitajs pee sawa prakta pa-likdams un pee saweem wahrdeem, jo wairak no mums prassih: kad Jahnam pafluddinaja winna pascha mahzekli „apehz tad tas wehl sawus mahzeklus aizinaja un suhtija?” — Rakstitajs ta jautadams sawa prakta dohma: apehz buhs suhtijis? — ja ne sevis dehl; apehz, ka kristitajs pats buhs schaubigs pa-lizzis, jeb nettzzibä krittis. Ta nu atkal pirmu wallodu dabbujam dsirdeht, yrohti: fa Jahnis preesch sevis pee ta Kunga bija nosuhtijis.

Woi nu ta bija woi ne bija? mehs ne apnemmamees ne mas to leetu slaidri isschlirt

neds parahdiht fa irr bijusez tapehz ka Deewa wahrdi par to ne mahza; — bet ja kas no mums prassa, tapehz Jahnis sawus mahzeklus irr suhtijis pee Jesu? tad mehs pehz Deewa wahrdeem tapat warram atbildeht un teesham atbildam: ne sevis, bet to mahzeklu dehl!

Kristitajs pats us saweem mahzkleem bija runnajis: „Juhs paschi esheet manni leezineeki fa es ne esmu fazzijis, es esmu Kristus.” „Win-nam peenahkahs eet leelumä, bet man masumä.” (Jahn Ew. gr. 3, 28. 30.) Ka wissus zittus laudis kas pee winna nahze, tapat Jahnis arri sawus mahzeklus bija aizinajis pee Jesu, fazzidams: „Es juhs kristiju ar uhdeni, bet weens spehzigaks ne fa es esmu, nahk; kurram es ne esmu zeenigs winna kurpju fiknes atraifift. Tas juhs kristihs ar to swehtu gat u un ar ugguni.” (Luhk. gr. 3, 16.)

Woi tad nu mihtam kristitajam, kas ta ar pasemmigu prakta Kristum ween leezibu dewe un wissi gohdu, kas wisseem usrahdijsa Kristu ween, pasemmigi un no firds lubg-dams: greeseetees pee ta! tas irr spehzigaks par mannum! tas juhs kristihs ar swehtu garru un ar ugguni! „tas nahk no debbess, tas irr pahrt wisseem!” (Jahn Ew. gr. 3, 31.) — woi kristitajam tas warreja buht weena alga, woi winna mahzekli Jesu pasihst woi ne pasihst? Pateesi, ar leelu nostumschannu tas buhs redsejis: fa wissa winna leeziba un aizinashana itt weltiga bija pee pascheem winna mahzkleem, kas wehl fa sweschineeki turre-jahs prett to Kunga Pestitaju. Tapehz bei-dsamu reisi kristitajs sawus mahzeklus aizina pee sevis un tohs noraida pee ta Kunga, lai tee paschi no winna swehtas muttes dabbu dsirdeht kas winsch iahds effoht? lai tee paschi itt fa no kristitaja pusses to Kunga janta: woi tu tas esfi kam nahkt buhs, jeb buhs mums zittu gaidihi?

Spredii nu pats mihtais lassitajs, kas labbak sa-eet ar Deewa wahrdeem: woi Jahnis sevis dehl jeb woi tas to mahzeklu dehl pee Jesu buhs suhtijis?

Rakstitajs — b — g. par welti irr nöpuhlejees sawā prahṭā, kād ar to ween raudstījs isgudroht, ko sawōs rakstōs par Jahnī stahsta. Newees zilweks ne warr sinnah t nedf staidru sianu doht par to, ko — warr buht — kristitajs sajutte sawā firdi un dwehsele, kād tas pee ta Kunga nosuhstijis, likke jautaht woi tu tas effi kam nahkt buhs? Kād nu no Deewa wahrdeem ne warram nedf staidri parahdiht, woi kristitajs fewis deht bija suhtijis jeb woi to mahzeklu labbad; — fur tad nu wehl kas grīb apnemtees to peerahdiht, ka Jahnīs effoht apgrehkojees kaut kādā vihse?

Muhsu rakstitajs to nu apnemmahs ittin drohschi, sazzidams par Jahnā jautaschanu: „To es saprohtu tā: ka Jahnīs zeetumā buhdams bes wissas grībbeschanas sawā tizibā irr palizzis wahjaks un sahzis schaubitees; ne sinnadams par ko, pateesibu runnajoh, vreelsh Erodus besdeewibas schē zeetumā irr jasehsh.“

Woi nu mums buhs aissstahweht kristitaju prett tahdeem negohda wahrdeem, ko rakstitajs te irr islaidis pasaule? Deewa wahrdu mihiotajeem tas nu gan ne buhs waijadfigs, jo tee sinnahs labbi, ka kristitajs lihds pat nahwei no tam ne bija atkahpees, ko zaur wissu muhschu bija fluddinajis un apleezinajis.

Kā tad warr dohmaht ka tas Kristus pehž buhs apgrehkojees — winnu wairs ne pasidams, jeb schaubidamees — woi tas pats effoht Kristus, woi ne? Jeb kā warr dohmaht ka Jahnīs pahrgrohstā prahṭā tā buhs jantajis wehledams un zerredams, ka tas Kungs sawu kalpu ispestihs no zeetuma. Woi Jahnīs ne sinnaja, ka Jesu walstiba ne bija no schahs pasaules? kā tad gan buhtu winnam leezibu dewis: redsi tas Deewa jehrs kas tāhs pasaules grehkus neff?

Bes galla warretum jautaht, atklaħdami rakstitajam ne ween zik neprahrti irr spree-

dis — bet wisswairak: zik mas wehl tas Deewa wahrdu pasihst! Fur tad — kād no winna prassam — rakstitajs mums eerahdihs wissā svehtā Bihbelē kaut weenu paſchu wahrdu raksttu no tam, ka kristitajs effoht „wahjačs palizzis sawā tizibā“, jeb ka effoht „schaubijees“ ihpaschi tapehż ka zeetumā bija ja-sehsh?“ Ja tad nu no tam ne stahw rakstihits, ja tur pretti sinnam ka kristitajs zeetumā bes wissas apgrehkoſchanahs nahwi irr zeetis (Matt. Ew. gr. 14, 10.); kas tad rakstitaju speede tik nezeenigi no Jahnā dohmaht un rakstih?

Dabbujam sinnah! Paschā gallā rakstitajs sakka: „ja Jahnīs ne buhtu sawā tizibā schaubijees, tad Kristus winnam ne buhtu zaur winna pascha suhtiteem mahzkleem lizzis atsazzih schohs wahrdu: svehtigs irr tas, kas mannis pehž ne apgrehkojahs.“ (Matt. gr. 11, 16.)

Mehs nu wissupapreesch rakstitaju prassam: zaur ko tas mums peerahdihs, ka schee wahrdi, „svehtigs irr tas kas mannis pehž ne apgrehkojahs“ — ka schee wahrdi ſihmejahs ihstius Jahnī? woi tee ne warr buht teiki wisswairak teem mahzkleem un tāpat wisseem kas tur klaht bija? Bet mehs wairak sakka: ja Jahnīs pateesi buhtu apgrehkojees, prohti sawā firdi no Jesu atkahpees, tad pawissam ne buhtu pee ta suhtijis nedf lizzis winnu jautaht. — Netizzigs zilweks no Jesu behds, tas ir dohmaht ne dohmahs Jesu jautaht: woi tu tas effi kam nahkt buhs? Bet ne ween Jahnīs ne buhtu tā jantajis, arridsan tas Kungs ne buhtu tā atbildejis: „svehtigs irr tas kas mannis pehž ne apgrehkojahs!“ — tur pretti pateesi atkrittuscam grehzineekam svehtais Deewa dehls buhtu ussauzis: Wai tam! kas mannis pehž apgrehkojahs

(Turplikam beigums.)